

اشاره به آمار بالای بیکاری در بین افراد بدون مهارت، اظهار کرد: «صرف داشتن مدارک دانشگاهی یا تجربیات اشتغال بدون کسب و گسترش مهارت مورد نیاز کارگاه‌ها، چالش اشتغال را برای افراد جوانی کار باقی خواهد گذاشت.» وی افزود: «هزینه کرد در مسیر دانشگاه بدون تلفیق مهارت آموزی با دانش نظری روز، بدون شاخص‌های مؤثر در اشتغال منجر به یافتن شغل مناسب برای جویندگان کار نمی‌شود. این نکته برای افراد بدون تحصیلات دانشگاهی هم صدق می‌کند.»

وی تصریح کرد: «عدم ایجاد ارتباط بین مراکز مهارت‌آموزی و کم‌توجهی سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان حوزه اشتغال به تأثیر مهارت در تربیت نیروی کار، رشد نرخ بیکاری و آسیب‌های متعدد برای کارجویان و کارفرمایان به دنبال خواهد داشت.» با توجه به جمعیت حدود ۲۴ میلیون نفری افراد ۱۵ ساله و بیشتر کشور، توسعه آموزش مهارتی جهت تربیت نیروی کار برای ورود به بازار اشتغال و هدفگذاری جذب این بخش از جامعه باید مورد توجه تصمیم‌سازان باشد. در این شرایط است که مهارت‌آموزی در قالب سیاست پایه اشتغال، امکان ایجاد تعادل عرضه و تقاضای نیروی کار را فراهم خواهد کرد.

دلایل مراجعه دانش‌آموختگان به مراکز مهارتی دانش، مهارت و اشتغال

سهم حدود ۴۰ درصدی مراجعه فارغ‌التحصیلان به مراکز مهارت‌آموزی در کنار دلایلی نظیر نیاز بازار کار به نیروی کار ماهر دانش‌آموخته، تشخیص ضرورت آموزش مهارت را برای یافتن شغل مناسب نشان می‌دهد. ایجاد ارتباط بین شرایط بازار اشتغال و مراکز آموزش عالی و همچنین شناسایی استانداردهای مهارتی قابل ارائه به دانشجویان برای تربیت نیروی کار ماهر، مورد تأکید کارشناسان کسب و کار است. حمید حاج‌اسماعیلی، کارشناس حوزه کسب و کار در گفت‌وگو با آتیه‌نو با اشاره به ضرورت تربیت نیروی کار متناسب با شرایط بازار، جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در حوزه اشتغال را منوط به کسب همزمان دانش و مهارت دانست.

بخش‌های تعاونی و خصوصی در بازار اشتغال بیشتر می‌شود و به این نسبت، نیاز بازار کار به فارغ‌التحصیلان ماهر رشد خواهد داشت.

مهارت برای شغل‌های خاص

حاج‌اسماعیلی معتقد است: تمامی مشاغل موجود در بازار نیازمند تحصیلات دانشگاهی نیستند. به عنوان مثال افراد شاغل در بسیاری از کارهای خدماتی باید مهارت را جایگزین تحصیلات دانشگاهی کنند. وی افزود: «در کنار توسعه بازار کار، گسترش مهارت‌آموزی در تمامی رشته‌های فنی و تخصصی به تربیت نیروی کار برای ورود به بازار اشتغال کمک خواهد کرد.»

این کارشناس حوزه کسب و کار اضافه کرد: «بخشی از مشکل مرتبط با بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی به عدم استفاده از فرصت‌های لازم جهت مهارت‌آموزی و اشتغال در حوزه دیجیتال و غفلت از این امکان برمی‌گردد.»

حاج‌اسماعیلی با بیان اینکه در سال‌های اخیر در بسیاری از کشورها ایجاد اشتغال گسترده و آموزش مهارت در حوزه دیجیتال بشدت رونق گرفته، گفت: «حضور فعالانه در این راستا علاوه بر کنترل و کاهش نرخ بیکاری، رشد بهره‌وری و سیر نزولی هزینه‌های اشتغال و مهارت را به دنبال خواهد داشت.»

بر اساس اعلام مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سال گذشته بیش از ۱۰۸ میلیون نفر - ساعت آموزش مهارتی در رشته‌های مختلف در مراکز مهارت‌آموزی ارائه شده است

همچنین در نقطه مقابل این روند، افراد جذب شده در بازار اشتغال به دنبال مزیت مهارتی خود و به‌روزرسانی آن موفق به استمرار حضور در شغل‌های مربوطه شده‌اند.

ابزار جذب

ناصر چمنی، کارشناس و فعال حوزه کسب و کار در گفت‌وگو با آتیه‌نو با اشاره به اینکه مهارت به عنوان ابزار ورود به بازار اشتغال شناخته شده، گفت: «کارجویان دارای مهارت در راستای یافتن شغل در بازار کار شرایط بهتری نسبت به دیگران تجربه می‌کنند.» وی افزود: «با نگاه کارمندمحوری و به صرف دانش آموختگی، بدون کسب و به‌روزرسانی مهارت‌های فنی، امکان اشتغال و حضور مؤثر در کارگاه‌ها کمتر ایجاد خواهد شد.» چمنی با

۶۰ درصد آموزش‌دیدگان جذب بازار کار می‌شوند

آمارهای سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای بیانگر جذب و اشتغال بیش از ۶۰ درصد افراد آموزش‌دیده مهارتی در بازار کار است. این میزان اشتغال در مقایسه با افراد فاقد مهارت‌های فنی بسیار بالاتر است و به گفته کارشناسان، دلیل اصلی آن به تمایز مهارتی نیروی کار ماهر نسبت به دیگر کارجویان برمی‌گردد.

آموزش در محیط کار واقعی در بازار کار خبر داد و گفت: «افراد در آموزش محیط کار واقعی به واحدهای کارگاهی معرفی می‌شوند.»

۱۰۸ میلیون نفر-ساعت آموزش

بر اساس اعلام مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سال گذشته بیش از ۱۰۸ میلیون نفر-ساعت آموزش مهارتی در رشته‌های مختلف در مراکز مهارت‌آموزی ارائه شده است.

احسان احمدی روزنامه‌نگار

اشتغال بیش از ۲۴ میلیون نفر در کشور، نشان از وجود شغل‌های مختلف با نیازهای مهارتی متفاوت است که در این بین تنها بخش قابل توجهی از جامعه شاغلان را افراد ماهر تشکیل می‌دهند. اما تناقض موجود در بازار کار در قالب اعلام نیاز برخی کارفرمایان به نیروی کار ماهر و از طرفی بیکاری بخشی از افراد حتی در قالب دانش‌آموختگان دانشگاهی از ضرورت کسب مهارت برای جذب در بازار کار حکایت دارد. کارشناسان حوزه کسب و کار معتقدند به واسطه نیاز مهارتی بازار کار، تقویت سیاست‌های مهارتی و تمایل کارجویان از جمله فارغ‌التحصیلان به کسب مهارت‌های فنی و تخصصی به دلیل ارتباط اشتغال و مهارت در سال‌های اخیر گسترش یافته است.

ضرورت مهارت‌آموزی

غلامحسین حسینی‌نیا، رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای هفته گذشته در بازدید از کارگاه‌های آموزش مهارت‌استان اصفهان بر ضرورت افزایش ارائه آموزش‌های مهارتی به ۴ میلیون نفر در طول سال تأکید کرد. وی همچنین در گزارش عملکرد یک‌ساله منتهی به مهرماه سال ۱۴۰۱ این سازمان از ارائه یک میلیون و ۴۷۰ هزار نفر آموزش‌های مهارتی خبر داد و گفت: «بیش از ۸۳۳ هزار نفر از متقاضیان در شش ماه نخست سال ۱۴۰۱ آموزش دیدند.» حسینی‌نیا با اشاره به اینکه داشتن مهارت بخش مهمی از روند رسیدن به موفقیت در زندگی است، توسعه مراکز آموزش در محیط واقعی کار را از دیگر طرح‌های مؤثر اشتغال‌پذیری و پایداری شغلی دانست. معاون وزیر کار همچنین از جذب ۸۰ درصدی مهارت‌آموزان طرح

وی ادامه داد: «محوریت دانش‌کده‌های کارآفرینی و دروس مرتبط با این حوزه نیز بر مبنای توسعه مهارت‌های فنی و ارائه مهارت‌آموزی در کنار کسب دانش روز در رشته‌های مختلف شکل گرفت.»

حلقه مفقوده مهارت

حاج‌اسماعیلی اضافه کرد: «ارتباط بین دانشگاه و بازار کار امکان انجام پروژه‌های مختلف در بخش‌های صنعتی را فراهم خواهد کرد و این مسأله در واقع حلقه مفقوده آموزش‌های مهارتی محسوب می‌شود.» وی گفت: «در این شرایط، سفارشات حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش فعالیت‌های صنعتی می‌تواند در قالب پروژه‌های مختلف توسط دانشجویان و دانش‌آموختگان ماهر انجام شود.» این کارشناس حوزه کسب و کار تصریح کرد: «در این بخش البته هنوز کار جدی صورت نگرفته است و اقدامات این حوزه امکان ارتقاء مهارت‌آموزی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان را فراهم خواهد کرد.»

شغل‌یابی آسان

حاج‌اسماعیلی افزود: «مسأله مهارت در ارتباط با تمامی افراد جامعه اعم از دانش‌آموختگان، زمینه دستیابی راحت به شغل مورد نظر را ایجاد می‌کند.» وی با بیان اینکه توسعه ارتباط دانشگاه با بازار کار،

محمود میرآقایی روزنامه‌نگار

حاج‌اسماعیلی در نقد سیاست‌های آموزش دانشگاهی در دهه‌های گذشته می‌گوید: «از گذشته به دانشگاه‌ها، بازار کار، سیاست‌ها و برنامه‌ها این انتقادها وارد بود که تحصیلکردگان دانشگاهی متناسب شرایط اشتغال تربیت نمی‌شوند و به همین واسطه امکان جذب در بازار کار پس از فارغ‌التحصیلی را ندارند.» این کارشناس حوزه کسب و کار افزود: «تغییرات گسترده‌ای از قبیل توسعه مراکز آموزش عالی، تشکیل دانشگاه‌های علمی کاربردی، دانشکده‌های فنی و حرفه‌ای و کارآفرینی در طول دهه‌های گذشته، تحول بازار کار را موجب شده است.»

وی در ادامه افزود: «این اقدامات تحولی، شکل‌گیری شرایط تحصیلی دانشجویان متناسب با حوزه کار را هدفگذاری کرده تا دانشجویان علاوه بر درس‌های نظری، امکان کسب مهارت‌های فنی و تخصصی لازم را داشته باشند.» به گفته حاج‌اسماعیلی، سازمان فنی و حرفه‌ای و مراکز ارائه آموزش‌های مهارتی نیز به تناسب شرایط روز بازار کار تغییراتی را در چارچوب سیاستگذاری هوشمندانه در دستور کار قرار دادند.

یادداشت

سربازان ماهر

حسن بهاروند روزنامه‌نگار

نیروی جوانی، نقطه قابل اتکای سربازان برای یادگیری مهارت‌های فنی و ماهیت زمانی و برنامه‌ریزی دوره سربازی، بستر مهیا برای مهارت‌آموزی سربازان به شمار می‌رود. زمان دو ساله دوره خدمت ضرورت سربازی در واقع همان فرصتی است که باید با بهره‌مندی از ظرفیت و توان این بخش از نیروی انسانی، تربیت نیروی کار ماهر در برنامه نهاد متولی مهارت قرار گیرد.

نقش اثربخش موضوع پایه‌ای مهارت در شکل‌دهی بازار کار و فرصت مناسب توسعه این مهم در گذراندن دوره سربازی، تأمین نیروی کار برای بازار تولید و تضمین اشتغال پس از خدمت سربازی را به دنبال خواهد داشت.

بهره‌مندی از مدت دوران خدمت نیروی جوان جهت ارائه آموزش‌های مهارتی علاوه بر اشتغال سربازان، زمینه کاهش هزینه‌های مهارتی با استفاده از امکانات پادگان‌ها و همچنین توسعه مهارت‌آموزی و تأمین نیاز بازار را فراهم می‌کند.

حتی با توجه به جمعیت بیش از ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار نفری کارجویان و نیاز کارفرمایان به جذب نیروی کار ماهر، جمعیت انبوه سربازان ماهر در رقابت اشتغال با چالش مواجه نخواهند شد.

با توجه به جمعیت بیش از ۱۷ میلیون و ۵۰۰ هزار نفری سربازان در طول بیش از چهار دهه گذشته، در صورت تدوین و تداوم سیاست‌های آموزش مهارت برای این جمعیت جوان، اکنون اشباع نیروی کار ماهر موجب تأمین نیاز بازار کار شده بود.

اما نکته مثبت اینکه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح در راستای توسعه مهارت با استفاده از امکانات کارگاه‌های مهارتی با بهره‌مندی از نیروی جوانی سربازان، گسترش مراکز آموزشی «جوار پادگان» را هدف قرار داده است.

در همین ارتباط بیش از ۷ هزار کارگاه در سطح پادگان‌ها و مراکز آموزش نظامی وجود دارد که از طریق آنها آموزش مهارت به سربازان ارائه می‌شود.

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای همچنین از ارائه سالانه آموزش مهارت به ۱۲۰ هزار سرباز خبر داد که از میان ۱۹ گروه مخاطب مهارت‌آموزی، سربازان در جایگاه ویژه‌ای قرار دارند.

سیاستگذاری آموزشی بر مبنای گروه سنی جوان و تربیت نیروی کار ماهر برای ورود به بازار کار با تکیه بر این بخش از جمعیت در قالب دانش‌آموختگان دانشگاهی و سربازان می‌تواند نقش مهارت را در آینده اشتغال و تولید برجسته کند.

سیاستگذاری مبتنی بر دانش و مهارت، هماهنگی سیاست‌های آموزش‌های پایه و عالی و مراکز مهارت، همچنین فرهنگسازی مهارتی جوانان و درک این مسأله به عنوان مجوز اشتغال، تصویر درستی از بازار کار را نشان می‌دهد.

دوره ضرورت خدمت با حضور نیروی جوان دارای انگیزه ورود به بازار کار، فرصت طلایی متولیان مهارت، فضای تولید و سربازان برای کسب مهارت‌های فنی متناسب با رشته دانشگاهی یا در هماهنگی با نوع اشتغال مدنظر است. از زاویه دیگر، هدفگذاری گسترش چتر مهارتی برای سربازان جوان، کاهش هزینه‌های تربیت نیروی کار را با استفاده از فضای آموزشی مراکز یادگانی فراهم می‌کند. به عبارتی با تحقق تربیت سربازان ماهر در کمترین زمان، آموزش استاندارد در شرایط پربازده سنی به جوانان ارائه می‌شود و انتفاع چندوجهی برای سربازان، دولت، مراکز مهارتی و حوزه تولید به دنبال خواهد داشت.

